

Deset godina »Podravskeg zbornika«

I.

»Podravskeg zbornika« je, eto, dosegao svoju desetu obljetnicu redovitog izlaženja. Prije bilo kakve analize, možemo svečarski ustanoviti: svi oni koji su na bilo koji način stvarali »Podravskeg zbornika«, a to je mala armija ljudi, mogu biti zadovoljni! Naime, ova edicija u punoj je mjeri ostvarila svoju kulturnu zadaću i postala okupljalište Podravaca (i prijatelja Podravine) od pera. I još nešto više: »Podravskeg zbornika« postao je sinonim za sve brojnija istraživanja o prošlosti i sadašnjosti našega kraja, kao i inicijalna jezgra i poticaj za brojna druga izdanja, istraživanja i kulturne akcije. O »Podravskeg zborniku«, nakon desetogodišnjeg truda, može se govoriti kao o svojevrsnom fenomenu, kao dokazu demetropolizacije kulture i znanosti.

U zadnjih deset-dvadeset godina došlo je do snažnog oživljavanja izdavačke djelatnosti. Stariji će se sjetiti brojnih Vošickijevih izdanja (osobito onih s naprednim predznakom), pa i djelatnosti nekih starih koprivničkih tiskara, ali ova suvremena nakladnička djelatnost drugačije je koncipirana i usmjerena: ona teži (uglavnom) da potakne i publicira najnovija saznanja o Podravini i Podravcima. Tako je, primjerice, o Podravini do pojave »Podravskeg zbornika« (dakle, do početka osamdesetih godina) tiskano tek desetak naslova, a pravih istraživanja bilo je vrlo malo. S druge strane, u zadnjih petnaestak godina o Podravini (ili pak literarnih knjiga čiji su autori Podravci) tiskano je gotovo pedeset naslova!

U tim nastojanjima da konačno i Podravina dobije svoj stručno-znanstveni, knjiški »okvir«, izuzetnu ulogu odigraoje upravo »Podravskeg zbornika«. Uz deset knjiga »Podravskeg zbornika« nastalo je tako i 16 knjiga iz »Biblioteke Podravskeg zbornika«, a pokrenute su i brojne druge inicijative, koje su u Zborniku imale uzor i poticaj (ili su se, pak, uzajamno prožimale). U tom sklopu osobito je vrijedno istaći izuzetnu istraživačku i nakladničku djelatnost »Podravke«; od monografije »Podravina« i drugih povijesno-monografskih izdanja, do stručnog časopisa »Podravka« i izdanja Literarne sekcije RKUD »Podravka«. Tu su zatim i monografije »Bilokalnika«, »Sloge« i »Podravske banke«, kao i neka vrijedna izdanja literarnih djela u vlastitoj nakladi pisaca. Ponešto su podravskim autorima tiskali i izdavači iz Zagreba i drugih središta. Pokrenuto je i seriozno izdanje Društva muzealaca sjeverozapadne Hrvatske »Muzejski vjesnik«, javile su se inicijative za pokretanje podravskeg književnog glasila, sve je aktivnija koprivnička Gradska knjižnica i čitaonica, itd. Vrlo vrijedne inicijative javljaju se i u Đurđevcu, uglavnom vezane uz KUD »Petar Preradović« (i »Podravsku grudinu«), u Virju (uz tamošnji zavičajni Muzej), Hlebinama, i naročito u Ludbregu (gdje izlazi obimna i znanstveno osnovana monografija općine). U svim tim inicijativama i akcijama na širenju knjige (i istraživanja vezana uz nju) sudjelovao je na indirektni ili izravni način i »Podravskeg zbornika« (ili kadrovi vezani uz njega).

U predgovoru prvog broja »Podravskeg zbornika« (1975.) piše i ovo: »Prvi broj »Podravskeg zbornika«, koji je pred vama, posvećen je 30. godišnjici pobjede nad fašizmom, a ujedno treba biti još jedno »zrno« u razvoju kulturnog života Podravine. (...) Ovom knjigom, u stvari, nastojali smo provesti u život staru ideju o izdavanju zbornika s podravskim temama, koja je bila već donekle i ranije oživotvorena predratnim peteranskim »Zbornikom seljaka pisaca« i poslijeratnim Brozovićevim »Zbornikom Muzeja grada Koprivnice«. Ovo prvo godište »Podravskeg zbornika« rezultat je napora širokog kruga kulturnih radnika Podravine i Hrvatske (...) »Podravskeg zbornika« poku-

šat će prikupiti najuspjelije radove o Podravini sa svih područja ljudske djelatnosti«.

U skladu s ovom orijentacijom, koja je prihvaćena već u početku, »Podravskeg zbornika« razvijao je kroz svih deset dosadašnjih godina izlaženja otvorenost i raznovrsnost sadržaja. Osnovna sadržajna koncepcija je, dakle, težila da svaki čitalac pronađe štivo koje će ga zanimati, te da (ukoliko je to moguće) budu kroz godine zastupljeni svi dijelovi triju podravskeg općina – Ludbrega, Koprivnice i Đurđevca. Takva koncepcija uglavnom se nije mijenjala kroz svih deset godišta.

Što se tiče raznovrsnosti sadržaja, osnovna ideja je bila da Zbornik bude jednakomjerno okrenut prošlosti i sadašnjosti, dakle da ne bude samo mjesto objavljivanja povijesne građe i sličnih napisa, već da, gdje je god to moguće, bude okrenut sadašnjosti i suvremenim problemima razvoja. Uz to, svako godište Zbornika sadrži i »blok« literarnih i likovnih ostvarenja Podravaca. Osnovni dio Zbornika, a to znači stručni članci, poručeni su logičnim redosljedom: najprije su uvrštavani radovi o revolucionarnoj prošlosti Podravine, zatim dolaze suvremene ekonomsko-društvene teme, pa članci iz starije i novije opće povijesti, teme iz arheologije, iz podravske književne i kulturne baštine, o narodnom stvaralaštvu, jeziku i sličnim temama, da bi na kraju bile uvrštene pjesme, prozi, humoristički i slični radovi Podravaca. To je, po prilici, sadržajni okvir kojeg su se »držali« svi dosadašnji brojevi »Podravskeg zbornika«, uz manje varijacije i dogradnje. Takva koncepcija zdušno je prihvaćena, ne samo od samoupravnih tijela Zbornika, već i od čitalaca, što se očituje kroz zapaženo zanimanje za ovaj godišnjak, te kroz reagiranja i kritike.

U deset brojeva Zbornika objavljeno je gotovo 300 stručnih članaka i radova, te oko dvije stotine pjesama i proznih radova i 1630 ilustracija (fotografija, crteža, karikatura, grafika i slično). To je zaista impozantna brojka, jer je nastala prava mala biblioteka napisa o Podravini (abecedni i stručni katalog objavljenih članaka u devet brojeva donosima u posebnom radu Franje Horvatića u ovom godištu). I iz popisa objavljenih radova dokumentirano se vidi koliko je »Podravskeg zbornika« bio dosljedan svojoj osnovnoj koncepciji: radi se o zaista širokom dijapazonu tema i suradnika, kakav se rijetko viđa kod ovakvih lokalnih zbornika.

Dakako, najzaslužniji za dosadašnje izlaženje i kvalitetu »Podravskeg zbornika«, uz brojne druge sudionike, svakako su suradnici. Dakle, neposredni stvaratelji tekstova i drugih priloga. U deset brojeva Zbornika surađivalo je 210 autora! To je zaista impozantan broj koji impresionira. Ako analiziramo ovu malu armiju suradnika, onda možemo ustanoviti da im je obrazovna i stručna struktura vrlo visoka i da stručne teme uglavnom pišu autori koji za svoja područja zaista i imaju visoko ili najviše obrazovanje i kvalifikacije. To je, bez sumnje, garancija da će članci biti stručni i valjano obrađeni. S druge strane, u Zborniku su dosad surađivali autori izuzetno širokog dijapazonu stručnosti, obrazovanja i interesa, što je i logično jer je i sadržajna koncepcija vrlo raznovrsna i široka (među dosadašnjim suradnicima ima i onih koji su završili samo osnovnu školu, ali i akademika, a najviše ih je s fakultetom, magistraturom ili doktoratom). Valja također istaknuti da je za neke autore upravo »Podravskeg zbornika« bio poticaj da se po prvi puta javi bilo stručnim ili literarnim prilogom, odnosno da je za mnoge Zbornik bio poticaj da istraže upravo željenu temu. Najveći broj suradnika Zbornik je potaknuo da svoja započeta istraživanja na-

stave i tako ih promiče prema kontinuiranom stručno-znanstvenom radu, što je za naš kraj od osobita interesa.

II.

Ideja da se izdaje »Podravski zbornik« nije bila nova, jer je takvih pokušaja bilo u našem kraju i ranije, a slična izdanja imaju i brojni drugi krajevi u Hrvatskoj, Jugoslaviji ili u inozemstvu. Međutim, sedinom osamdesetih godina u Koprivnici (i Podravini) sretno se poklopilo nekoliko pogodnih faktora koji su ovu staru ideju mogli i oživotvoriti: kraj je naglo gospodarski jačao (pogotovo industrija predvođena »Podravkom«), pa je prema tomu postojala materijalna osnovica i za financiranje ovakvog projekta, a uz to stvorio se sloj mladih i mladih intelektualnih snaga koje su činile kadrovsku bazu za realizaciju »Podravskog zbornika«. S tim u vezi najviše je iskustava bilo u »Podravski«, koja je već izdala nekoliko knjiga, a imala je i valjano razvijeno marketing.

Stoga i nije čudno što je početni impuls došao upravo iz »Podravke«, te iz Muzeja grada Koprivnice koji je postao i formalni nosilac projekta. Prvi dogovori i sastanci odvijali su se u »Podravki« ljeti i u jesen 1974. godine, dok su u pomoć priskočili i neki Podravci koji žive u Zagrebu. Tako je 12. studenoga 1974. godine došlo i do prvog šireg sastanka Inicijativnog odbora za pokretanje »Podravskog zbornika«, koji je održan u »Podravki« uz prisustvo slijedećih sudionika: Božena Loborec, Pavle Gaži, Vojo Kučeković, Vladimir Blašković, Ivan Paprika, Franjo Horvatić, Fran Koncelak, Krešimir Švarc, Jovo Rojčević, Ivan Čičin Mašansker, Josip Fluksi, Franjo Gaži, Vladimir Kostjuc, Zlatko Ružić, Ivan Peterlin i Dragutin Feletar (koji je podnio i uvodno izlaganje). Na osnovi inicijative s ovog dogovora, kao i nakon konzultacije s društveno-političkim organizacijama općina Ludbreg, Koprivnica i Đurđevac, Savjet Muzeja grada Koprivnice 18. prosinca 1974. godine izabrao je prvi Izdavački savjet »Podravskog zbornika«, koji je dalje vodio poslove pokretanja i izdavanja Zbornika kroz naredne dvije godine. Prva sjednica Uredništva, kojeg je izabrao Izdavački savjet, održana je 22. siječnja 1975. godine, te se otada obavlja marljivo animirane suradnika i pripremanje prvog broja »Podravskog zbornika«.

Dosadašnji razvoj »Podravskog zbornika« i njegove biblioteke tekao je zaista na samoupravnoj osnovi, uz punu javnost svih aktivnosti i uz stalnu konzultaciju sa svim odgovornim i zainteresiranim faktorima triju komuna. Za svaki broj Zbornika ili pak za svaku knjigu iz biblioteke, kao i u pogledu izbora i sastava samoupravnih organa i urednika, vođene su široke rasprave i dogovori, a u djelovanju organa i ukupne realizacije pojedinih projekata uključivao se vrlo velik broj sudionika. Možda u toj demokratičnosti i otvorenosti rada i leži dosadašnji uspjeh Zbornika, kao i njegova neuobičajeno velika naklada. Osim u Koprivnici, sastanci savjeta i uredništva održavani su i u Đurđevcu i Ludbregu, a promocije knjiga još i u Virju, Hlebinama, Rijeci i Ludbregu. Ostvarena je kontinuirana suradnja sa svim društveno-političkim organizacijama triju podravskih komuna, zatim osobito s općinskim SIZ-ovima kulture, te s niz institucija i organizacija izvan Podravine. Osobito je bila vrijedna i korisna suradnja s podravskim organizacijama udruženog rada, koje su moralno i materijalno dosad zdušno pomagale ovu djelatnost. U prošlih deset godina Izdavački savjet održao je ukupno 26, a Uredništvo 51 sastanak. Također je upriličeno 9 svečanih promocija »Podravskih zbornika« i to redovito u povodu obljetnice oslobođena Koprivnice i Podravine početkom studenog, uz već tradicionalno primanje kod predsjednika Skupštine općine Koprivnica. Dakako, posebnim promocijama promovirano je i 16 knjiga iz »Biblioteka Podravskog zbornika«. Na svim tim akcijama sudjelovao je i velik broj ljudi, tako da je svaka promocija bio pravi mali praznik knjige.

Evo sada i popisa članova samoupravnih organa »Podravskog zbornika«, koji su uglavnom bili birani na delegatskoj osnovici: **1975. godine** – Izdavački savjet: Pavle Gaži (predsjednik), Franjo Gaži, Ivan Generalić, Mladen Hegeđušić, Franjo Horvatić, Fran Koncelak, Vojo Kučeković, Antun Mijatović, Franjo Mrmor, Božidar Pavleš, Augustin Petrač, Rade Radišić, Jovo Rojčević, Ivan Sabolić, Josip Stipović, Krešimir Švarc, Aleksandar Vrančić i Marija Winter; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Dragutin Feletar (urednik), Vladimir Blaško-

vić, Josip Fluksi, Božena Loborec, Ivan Paprika i Josip Turko-
vić. **1976. godine** – Izdavački savjet: Pavle Gaži (predsjednik), Rudolf Andrašek, Miloš Dobrinić, Franjo Gaži, Ivan Generalić, Mladen Hegeđušić, Franjo Horvatić, Fran Koncelak, Vojo Kučeković, Velimir Maravić, Radivoje Milanović, Milan Molnar, Franjo Mrmor, Dragutin Popović, Rade Radišić, Jovo Rojčević, Ivan Sabolić Stevan Šupica, Krešimir Švarc, Aleksandar Vrančić i Marija Winter; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Dragutin Feletar (urednik), Vladimir Blašković, Josip Fluksi, Vladimir Kostjuc, Božena Loborec, Ivan Paprika, Božidar Pavleš i Josip Turković.

1977. godine – Izdavački savjet: Pavle Gaži (predsjednik), Franjo Mrmor (potpredsjednik), Dragutin Popović (potpredsjednik), Rudolf Andrašek, Martin Berta, Josip Čoklica, Miloš Dobrinić, Dragutin Gregorko, Franjo Horvatić, Mladen Kerstner, Velimir Maravić, Radivoje Milanović, Milan Molnar, Ana Pleskalt, Rade Radišić, Stjepan Sjeverac, Luka Šabarić, Stevan Šupica, Stjepan Vadla, Ivan Večenaj i Nada Vondraček; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Dragutin Feletar (urednik), Josip Fluksi, Vladimir Kostjuc, Božena Loborec, Božidar Pavleš, Vjekoslav Prvčić, Milan Sigić, Josip Turković i Franjo Vrtulek. **1978. godine** – Izdavački savjet i Uredništvo djelovali su u istom sastavu kao i 1977. godine.

1979. godine – Izdavački savjet: Pavle Gaži (predsjednik), Radivoje Milanović (potpredsjednik), Luka Šabarić (potpredsjednik), Nikola Aleksa, Stjepan Belović, Ivan Čičin Mašansker, Franjo Horvatić, Đuro Hrešić, Stjepan Ivaniš, Vladimir Jambrešić, Mijo Kovačić, Ana Kompari, Krešimir Kušek, Andrija Kovač, Mirko Lauš, Dragutin Novak, Zvonko Pavlek, Jelica Radojčević, Ante Rosandić, Josip Stipović, Nikola Smiljančić, Pavao Šogorić i Ferdo Tomica; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Dragutin Feletar (urednik), Stjepan Belović, Josip Fluksi, Ivan Haramija, Vladimir Kostjuc, Željko Krušelj, Ivan Peterlin, Milan Sigić, Krešimir Šalomon i Marijan Špoljar. **1980. godine** – Izdavački savjet i Uredništvo djelovali su u istom sastavu kao i 1979. godine.

1981. godine – Izdavački savjet: Jelica Radojčević (predsjednica), Stjepan Cindori, Nikola Felak, Pavle Gaži, Branko Grgurić, Stjepan Ivaniš, Stjepan Ivković, Josip Kosir, Antun Krupski, Marinko Markek, Milan Molnar, Dragutin Novak, Đuro Sabarić, Stjepan Simotić, Ferdo Tomica i Franjo Živko; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Božena Loborec (urednik), Josip Belović, Josip Fluksi, Ivan Haramija, Vladimir Kostjuc, Željko Krušelj, Ivan Peterlin, Milan Sigić, Krešimir Šalomon i Marijan Špoljar. **1982. godine** – Izdavački savjet: Jelica Radojčević (predsjednica), Stjepan Cindori, Marijan Horvat, Pavle Gaži, Branko Grgurić, Stjepan Ivaniš, Stjepan Ivković, Josip Kosir, Antun Krupski, Marinko Markek, Milan Molnar, Dragutin Novak, Đuro Sabarić, Stjepan Simotić, Ferdo Tomica i Franjo Živko; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Božena Loborec (urednik), Ivan Haramija, Željko Pazić, Zorko Marković, Vjekoslav Prvčić, Milan Sigić, Željko Krušelj, Krešimir Šalomon i Tomislav Boršo.

1983. godine – Izdavački savjet: Jelica Radojčević (predsjednica), Stjepan Cindori, Marijan Horvat, Pavle Gaži, Branko Grgurić, Stjepan Ivaniš, Stjepan Ivković, Josip Kosir, Antun Krupski, Marinko Markek, Milan Molnar, Dragutin Novak, Đuro Sabarić, Stjepan Simotić, Ferdo Tomica, Zlata Vučelić i Franjo Živko; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Tomislav Boršo, Ivan Haramija, Željko Krušelj, Božena Loborec, Zorko Marković, Željko Pazić, Vjekoslav Prvčić, Milan Sigić i Krešimir Šalomon. **1984. godine** (današnji sastav) – Izdavački savjet: Krešimir Švarc (predsjednik), Stjepan Belović, Boris Garaj, Martin Godek, Đuro Hrešić, Vlasta Jagar, Božica Jelušić, Antun Krupski, Zvonimir Hitrec, Franjo Novak, Ivan Perša, Martin Mihaldinec, Zvonko Petrović, Rade Radišić, Zdravko Simunić, Mira Vlahov i Josip Volf; Uredništvo: Franjo Horvatić (odgovorni urednik), Ivo Čičin Mašansker, Tomislav Boršo, Dragutin Feletar, Božena Loborec, Zorko Marković, Vjekoslav Prvčić, Krešimir Šalomon i Franjo Vrtulek.

III.

Nakladnik »Podravskog zbornika« i njegove biblioteke je u svih deset godina bio Muzej grada Koprivnice, pa je stoga i razumljivo da su članovi ovog kolektiva vrlo angažirani na konti-

nuiranom izlaženju ovih knjiga. U tom odgovornom i obimnom poslu uvelike im pomažu vanjski suradnici, a naročito članovi Izdavačkog savjeta i Uredništva. »Podravski zbornik« nema nikakve posebne administracije niti profesionalnog režisera (tajnika, urednika), pa se većina poslova tehničke prirode obavlja volonterski (što se osobito odnosi na distribuciju). Zahvaljujući takvoj organizaciji rada, troškovi izdavanja knjiga uvelike su smanjeni, a da kod toga ne trpi efikasnost rada. Izdanja »Podravskog zbornika«, u odnosu na knjige takva obujma i sadržaja, uvelike su jeftinije nego u oficijelnih izdavačkih kuća.

Financiranje »Podravskog zbornika«, a i većine knjige iz njegove biblioteke, odmah u početku bilo je zamišljeno tako da najveći dio sredstava valja osigurati iz prodaje. To znači da knjige ne smiju stajati u skladištu, već da moraju doći do čitalaca, što im je i namjena. Dakako, ovakva orijentacija znatno je teži put, jer Muzej grada Koprivnice nema organiziranu distributivnu mrežu, niti ima vlastite punktove (knjižare) za prodaju knjiga. Sve počiva na suradnji s osnovnim i srednjim školama na području triju podravskih općina, zatim na vrlo uspješnoj i kontinuiranoj sprezi s organizacijama udruženog rada, društveno-političkim i teritorijalnim organizacijama, knjižarama, društvima, itd. Iako organizirana na posve volonterskoj osnovici, distribucija »Podravskog zbornika« vrlo je efikasna, pa knjige u kratkom vremenu dopru u sva naselja Podravine, te u Zagreb i druga mjesta. Svakako, na tom poslu ima i vrlo mnogo problema, pogotovo u novije vrijeme kada standard stanovništva pada, pa se teže plasiraju i knjige. To je uvjetovalo i određeni pad naklade »Podravskog zbornika«, ali on se još uvijek tiska u najvećoj nakladi među sličnim izdanjima u našoj Republici. Uz

to, »Podravski zbornik« je jedina takva publikacija u nas koja se gotovo s polovicom sredstava financira iz vlastitih prihoda (prodaje), jer zbornici uglavnom žive od dotacija.

Odmah na početku izlaženja, »Podravski zbornik« zajednički sufinanciraju SIZ-ovi kulture općina Koprivnica, Đurđevac i Ludbreg i u tome je do danas ostvaren neprekinuti kontinuitet. Ovim osnovnim sufinancerima pridružila se i »Podravka«, odnosno njezin OSIZ kulture, te jedne godine (1980) i SOUR »Bilokalnik« iz Koprivnice. U dosadašnjem izlaženju Zbornika, kao i knjiga iz njegove biblioteke, gotovo presudna je bila pomoć »Podravke« – u materijalnom, kadrovskom i moralnom smislu. U tom sklopu treba istaći i pomoć većine radnih organizacija s područja triju podravskih općina, zatim općinskih društveno-političkih organizacija, skupština općina, knjižara, knjižnica, osnovnih i srednjih škola i drugih redovnih kupaca zbornika, bez čijeg razumijevanja ova edicija ne bi mogla opstojati. Gotovo redovito određen broj knjiga otkupljuje i Republički SIZ kulture Hrvatske.

U prošlih deset godina tiskano je, dakle, deset knjiga »Podravskog zbornika« i 16 knjiga »Biblioteke Podravskog zbornika«. Ukupna naklada dosta je impozantna: tiskano je 29.000 zbornika i 22.000 drugih knjiga, ili ukupno 51.000 primjeraka, što iznosi 1,2 knjige po domaćinstvu u tri podravске općine. Kod toga valja reći da su gotovo sve knjige zaista i plasirane (bilo prodane ili poklonjene), tako da u skladištu Muzeja grada Koprivnice gotovo i nema knjiga (nemoguć je, primjerice, nabaviti komplet »Podravskog zbornika«!). To govori o interesu čitalaca za ova izdanja.

000 din

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	Plan 1984
Naklada	2000	2500	3000	3500	4000	3500	3000	3000	2500	2500
Troškovi	193	250	291	360	530	842	905	1110	1250	1350
- prodaja	28	95	126	175	305	457	505	510	560	580
- SIZ Koprivnica	70	70	70	70	100	160	200	350	450	480
- SIZ Đurđevac	15	20	20	25	25	40	60	80	55	80
- SIZ Ludbreg	10	15	15	20	20	35	45	70	55	80
- »Podravka«	70	50	60	70	80	100	100	100	130	130
- »Bilokalnik«	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-
Broj stranica	232	256	368	294	362	432	340	390	326	330

Tablica 1. Kretanje broja primjeraka, stranica i načina financiranja »Podravskog zbornika« od 1975. do 1984. godine

Ili, ako još detaljnije analiziramo dosadašnja izdanja, u prošlih deset godina tiskano je 3330 stranica »Podravskog zbornika« i još 2116 stranica knjiga iz njegove biblioteke, što daje ukupno 5446 stranica. Za takvu jednu »mamut-knjigu« bilo je potrebno pripremiti oko 12.000 stranica kucanog teksta na pisaćem stroju, te oko tri tisuće fotografija, crteža, karata i drugih ilustrativnih priloga.

U financijskom pogledu, izdavanje deset brojeva »Podravskog zbornika« stajalo je ukupno (po tekućim cijenama) 7.081.000 dinara, što znači da je jedan primjerak zbornika stajao u prosjeku 244 dinara. Dakako, kod toga najveći dio troškova odnosi se na tiskanje (oko 70 posto), a manji dio na sve druge troškove (oko 30 posto – lekture, korekture, distribucija, putni troškovi, pošta, dnevnice, autorski honorari i slično, a tu su obuhvaćeni i troškovi poreza). Kroz prošlih deset godina od tih 7.081.000 dinara troškova, čak 3.341.000 dinara namaknuto je i izravne prodaje zbornika ili 47,2 posto, što nije ostvarilo niti jedno takvo slično izdanje u nas. Nadalje, sa 2.020.000 dinara sudjelovao je SIZ kulture općine Koprivnica ili 28,5 posto, zatim SIZ kulture općine Đurđevac sa 420.000 dinara ili 5,8 posto, SIZ kulture općine Ludbreg sa 360.000 dinara ili 5,1 posto, te OSIZ kulture »Podravke« sa 890.000 dinara ili 12,7 posto i »Bilokalnik« sa 50.000 dinara ili preostalih 0,7 posto. Iako SIZ-ovi kulture općina Đurđevac i Ludbreg sudjeluje s relativno malo sredstava, valja naglasiti da se na području ovih općina prodaje razmjerno dosta Zbornika, tako da u stvari i stanovnici ovih komunika uspješno podupiru ovo izdanje (prema procjeni, kroz prošlih deset godina na području općine Koprivnica prodano je

oko 57 posto naklade, u općini Đurđevac oko 20 posto, općini Ludbreg oko 17 posto, te izvan Podravine oko 6 posto).

Ne treba posebno isticati da su troškovi izdavanja iz godine u godinu vrtoglavo rasli, iako je Zbornik jedno od izdanja koje stoji razmjerno malo, ako se usporedi sa sličnim knjigama drugih izdavača. Evo nekoliko podataka određenih troškova u prvoj i zadnjoj godini izlaženja zbornika: jedan primjerak Zbornika stajao je 1975. godine 96 dinara, a u 1984. godini stajao je 540 dinara ili 5,6 puta više; tiskarski troškovi prvog broja iznosili su 120.000, a 1984. godine stajao je 900.000 dinara ili čak 7,5 puta više; ukupni troškovi u 1975. iznosili su 193.000 dinara, a u 1984. iznosili su 1.350.000 dinara ili 7,0 puta više. Dakako, paralelno je rasla i prodajna cijena po primjerku – u 1975. se Zbornik prodavao prosječno po 70 dinara, a u 1984. prosječno po 500 dinara ili 7,1 puta skuplje. Kao što se može očekivati, u tom razdoblju najsporije su rasli autorski honorari suradnika: u 1975. godini autorima je u prosjeku za karticu teksta bilo plaćeno 100 dinara, a u 1984. godini 300 dinara ili samo tri puta više. Može se, dakle, reći da teret inflacije jednim dijelom na svojim plećima iznose suradnici Zbornika, beč čije vjernosti Zbornik ne bi ni mogao opstojati.

U ovoj paradi podataka spomenimo još i imena suradnika koji su radili na grafičkoj opremi, tehničkom uređenju, lekturi i korekturi, jer se dobar dio tih poslova također obavljao volonterski ili uz minimalnu naknadu. U prvom broju (1975) sve te poslove – naslovna stranica, špiگل, lektura, korektura – obavio je Dragutin Feletar. U 1976. godini Vladimir Kostjuk bio je grafički urednik i crtao špiگل, a lekturu i korekturu obavio je Dragutin

Feletar. Naslovne stranice zbornika u 1977, 1978, 1979. i 1980. godini dao je Vladimir Kostjuk, a špikle je crtao Dragutin Fel- tar, koji je od 1977. do 1979. bio i korektor. Brojeve u 1977. i 1978. lektorirao je Božidar Pavleš, a u 1979. i 1980. Ivan Peterlin. Kompletnu grafičku opremu zadnja četiri broja (1980–1984) dao je Tomislav Boršo. Lektor i korektor broja od 1980. godine bio je Ivan Peterlin, a od broja 1981. godine zajednički Slavko Fijačko i Ivan Peterlin. Godište 1982. lektorirala je Enerika Bi- jač, a korektor je bio Duško Bodinovac. Zadnja dva broja (1983, 1984) lektorirala je Božena Loborec, a korektori su bili Franjo Horvatić i Zorko Marković.

IV.

Za izdavačku djelatnost u Podravini, kao i za poticanje istraživanja, od posebne je važnosti »Biblioteka Podravske zbornika«. Ova je biblioteka pokrenuta već 1976. a prva knjiga je izašla godinu dana kasnije. Bio je to logičan slijed razvoja »Podravske zbornika«. Naime, neke teme tražile su toliko prostora i toliko pažnje da ih naprosto nije bilo moguće skratiti kao članak i objaviti u zborniku. Dakle, valjalo je pokrenuti tiskanje posebnih knjiga. Na tom planu vodile su se široke rasprave, pa su koncipirani i dugoročniji planovi ove izdavačke djelatnosti. Međutim realizacija je zavisila od niza faktora, a prije svega od interesa autora i gotovih rukopisa, te od raspoloživih financijskih sredstava (prvenstveno za namirenje troškova tiskanja). Za svaku od objavljenih knjiga odluku o uvrštenju u biblioteku donio je Izdavački savjet, a o tome se raspravljalo i na sjednicama Uredništva »Podravske zbornika«. Dosad je u »Biblioteci Podravske zbornika« izdano 16 knjiga u ukupnoj nakladi od 22.000 primjeraka i ukupnog opsegu od 2116 stranica.

Evo i kronološkog popisa izdanih knjiga: 1. Dragutin Feletar: Glazbeni život Koprivnice, 1977, 1500 primjeraka, 284 stranice; 2. Vjekoslav Prvčić: Istinita lica, 1977, 1500 primjeraka, 176 stranica; 3. Dr Leander Brozović: Građa za povijest Koprivnice, 1978, 3000 primjeraka, 224 stranice; 4. Josip Turković: Podravske rukotvorje, 1978, 1500 primjeraka, 140 stranica; 5. Maja Gje- rek: Tajna, pjesme 1979, 1000 primjeraka, 48 stranica; 6. Ivo Strahonja: Podravske zapisi, 1979, 1500 primjeraka, 112 stranica; 7. Božo Hlastec: Na zemli tragi, pjesme, 1980, 600 primjeraka, 64 stranice; 8. Suvremeno dijalektalno pjesništvo Primorja i Po- dravine, 1980, u zajednici s Izdavačkim centrom Rijeka, 2400 primjeraka, 180 stranica; 9. Dragutin Feletar: Podravinom i Me- đimurjem, putopisi, 1980, 1500 primjeraka, 180 stranica; 10. Ivan Haramija: Prst u oko, karikature, 1981., 1000 primjeraka, 68 stranica; 11. Vjekoslav Prvčić: FEB, pjesme, 1982, 600 primje- raka, 44 stranice; 12. Ratko Aleksa: Komunikacije, u zajednici s Galerijom grada Koprivnice, 1979, 1000 primjeraka, 84 stranice; 13. Mato Kudumija: Zlatna sredina, priče, 1982, 1500 primjeraka, 112 stranica; 14. Ante Dobriša Pepo: Prilozi za povijest NOB-a koprivničkog kraja, 1983, 2000 primjeraka, 242 stranice; 15. Vladimir Crnković: Dragan Gaži, monografija 1983, 1000 prim- jeraka, 106 stranica; 16. Božena Loborec – Tomislav Boršo: Bajkači, pjesme, 1984, 1000 primjeraka, 52 stranice. Uz to, izda- na su i dva oveća separata iz »Podravske zbornika«: 1. Suvre- mena arheološka istraživanja u Podravini, 1979; 2. Separat Ar- heologija, 1982. godine.

Sva dosadašnja izdanja »Biblioteka Podravske zbornika« naišla su na vrlo dobar prijem kod čitalačke publike, kao i kod kritike (negativnih napisa gotovo i nije bilo). Valja reći da se iz- davanje knjiga nastavlja i dalje, iako danas pod znatno otežanim (materijalnim) uvjetima. Do kraja ovog desetljeća planira se izdati još desetak naslova, a neki rukopisi čekaju na objavljiva- nje već nekoliko godina. Među ostalim projektima, koji se privode kraju i imaju izgleda za skoro objavljivanje, nalaze se i slijedeći naslovi: 1. Franjo Horvatić: Spomenici NOB-a u općini Koprivnica, 2. Nada Klaić: Povijest Koprivnice u srednjem vije- ku, 3. Dragutin Feletar: Podravina, monografija u dvije knjige, itd. O objavljivanju nekih od ovih naslova Izdavački savjet već je donio načelne odluke.

V.

Kao što smo već spomenuli, kompletnu aktivnost »Podrav- skog zbornika« zdušno su pratila sredstva javnog komunicira- nja. To je svakako pridonijelo popularizaciji knjige, olakšalo rad

na izdavanju i distribuciji knjiga, pa novinarima i ovom prili- kom valja odati posebnu zahvalnost.

I izdanja »Podravske zbornika«, kao i svih knjiga iz »Bi- blioteka Podravske zbornika«, pratili su zaista brojni napisi u dnevnoj, tjednoj i mjesečnoj štampi, zatim u periodici, na radiju i televiziji. Iako je Uredništvo nasojalo kroz prošlih deset godi- na sistematski prikupljati (i arhivirati) objavljene vijesti, prika- ze i informacije, ipak nam je i dosta napisa promaklo, osobito onih objavljenih na radiju i televiziji, kao i u novinama i časopi- sima koji izlaze izvan Podravine i Zagreba. No, smatramo da je većina napisa prikupljena, te da ovom prilikom možemo dati dosta realan pregled objavljenih članaka.

Prema našoj evidenciji u prošlih deset godina o aktivnosti »Podravske zbornika« objavljeno je čak više od 430 napisa ili četrdesetak godišnje. Evo i približno točnog popisa broja naslo- va prema mjestu objavljivanja: Vjesnik 51, Večernji list 49, Glas Podravine 73, Podravka 68, Radio-Koprivnica 71, Radio-Zagreb 27, Televizija Zagreb 18, Muzejski vjesnik 8, Izvor 6, Bilokalnik 5, Polet 1, Bjelovarski list 2, Radio-Đurđevac 10, Ludbreški list 2, Radio-Ludbreg 11, Željezničar 1, Oko 3, Komunist 2, Borba 5, Signal 2, itd. Prema tomu, djelatnost zbornika osobito su izdaš- no pratila sredstva javnog komuniciranja Podravine i Zagreba, što je bilo i logično očekivati.

Između brojnih članaka, za ovu priliku izdvajamo trideset- tak karakterističnih prikaza i proširenih informacija, koje su objavljene bilo o »Podravske zborniku« ili o knjigama iz nje- gove biblioteka. Podimo kronološkim redom: 1. Dragutin Feletar: Podravske zbornik – knjiga od općeg značaja, Podravka, 15. 11. 1974; 2. Jovo Rojčević: Pokreće se Podravske zbornik, Vjesnik, 16. 11. 1974; 3. Dragan Desnica: Podravske zbornik, Večernji list, 24. 2. 1975; 4. Zita Bešenić: Poziv na suradnju, Glas Podravine, 14. 11. 1975; 5. Podravske zbornik 75, Bjelovarski list, 27. 11. 1975; 6. Dragutin Feletar: Podravske zbornik – nije dovoljan, Glas Podravine, 30. 1. 1976; 7. Ratko Aleksa: Zbornici svijesti o kraju, Vjesnik, 7. 1. 1977; 8. Jovo Rojčević: Na zajedničkom poslu, Vjesnik 26. 1. 1977; 9. Jovo Rojčević: Prikaz glazbenog života Koprivnice, Vjesnik, 7. 3. 1977; 10. Vjekoslav Prvčić: Praksa je prethodila planovima, Komunist, 7. 3. 1977; 11. Marijan Zuber: Presjek kulturne povijesti našega grada, Glas Podravine, 18. 3. 1977; 12. Josip Pivarski: 100 godina svirke, Podravka, 16. 3. 1977; 13. Marijan Špoljar: Dijalog s vremenom, Podravka, 6. 4. 1977; 14. Glazba – najvjerniji prijatelj, Željezničar, 14. 4. 1977; 15. Dragutin Feletar: Četrdeset tema i tri knjige, Podravka, 14. 11. 1977; 16. Dragutin Feletar: Radnik na pisti za čitanje, Podravka, 5. 10. 1977; 17. Željko Kruselj: Žuljevite ruke kompromitiraju, Polet, 28. 10. 1977; 18. Dragutin Feletar: Pedeset ukoričenih svakod- nevnic, Ruke, studeni 1977; 19. Igor Mandić: Obrazac životne proze, VUS, 12. 11. 1977; 20. Vladimir Kuzel: Promoviran je Po- dravske zbornik 77, Glas Podravine, 11. 11. 1977; 21. Dragutin Feletar: Kuda ide Podravske zbornik?, Glas Podravine, 18. 11. 1977; 22. Željko Kruselj: Pregled historiografskih radova Biblioteke Podravske zbornika, Časopis za suvremenu povijest, III, Za- greb 1978; 23. Dragutin Feletar: Značenje djela Leandera Brozo- vića, Glas Podravine, 14. 4. 1978; 24. Ivan Peterlin: Primjer izuča- vanja etnologije, Glas Podravine, 24. 11. 1978; 25. Jovo Rojčević: Knjige triju komuna, Vjesnik, 7. 12. 1978; 26. Mladen Pavković: Podravske zapisi – knjiga, Večernji list, 7. 1. 1980; 27. Stjepo Mi- jović Kočan: Kroz gradove, krajeve i ljude, Studio, 1. 3. 1980; 28. Željko Kruselj: I zbornik i biblioteka, Vjesnik, 10. 12. 1980; 29. Milan Sigetić: Više suradnika – bolji sadržaj, Vjesnik, 3. 2. 1981; 30. Petar Petrinčić: Poezija Primorja i Podravine, Borba, 3. 12. 1980; 31. Dragomir Babić: Sadržajna i sintetička antologija, Novi list, 27. 12. 1980; 32. Mladen Pavković: Raznovrsna i zanimljiva publikacija, Podravka, 11. 11. 1981; 33. Dragutin Feletar: Poruke Podravske zbornika 81, Podravka, 25. 11. 1981; 34. Primorsko- podravska kulturna suradnja, Glas Podravine, 6. 2. 1981; 35. Ivo Čičin: Podravske zbornik s temama o ustanku, Glas Podravine, 12. 2. 1981; 36. Dragutin Feletar: Marginalije uz podravske izda- valaštvo, Glas Podravine, 6. 3. 1981; 37. Željko Kruselj: Sustavna obrada svih aspekata Podravine, Glas Podravine, 3. 11. 1981; 38. Tomislav Boršo: Promocija Podravske zbornika, Glas Podravine, 5. 11. 1982; 39. Dragan Desnica: Kontinuitet jedne publikaci- je, Glas Podravine, 12. 11. 1982; 40. Zita Bešenić: Ljepota kao od- sijaj istine (FEB), Podravka, 24. 3. 1982; 41. Zita Bešenić: Promo- viran Podravske zbornik, Podravka, 10. 11. 1982; 42. Zita Beše- nić: Osam godina vrijedne publikacije, 24. 11. 1982, 43. Dragan

Desnica: Promovirana knjiga Ante Dobrile, Glas Podravine, 9. 9. 1983; 44. Ivan Peterlin: Kontinuitet jedne publikacije, Glas Podravine, 11. 11. 1983; 45. Vjekoslav Prvčić: Skromna sredstva – značajan kulturni projekt, Podravka, 9. 11. 1983; 46. Konstituiran Savjet Podravskog zbornika, Glas Podravine, 17. 2. 1984; 47. Vjekoslav Prvčić: Jubilarno deseto godište, Podravka, 8. 2. 1984; itd.

VI.

U povodu desetog broja »Podravskog zbornika«, ovog našeg malog jubileja, koristimo priliku da srdačno i drugarski zahvalimo svima koji su na bilo koji način pridonijeli izlaženju Zbornika i njegove biblioteke. I, dakako, pozivamo vas na daljnju suradnju.